

PHÁT HUY VAI TRÒ VÀ TRÁCH NHIỆM CỦA CÁC LỰC LƯỢNG TRONG CÔNG TÁC GIÁO DỤC Ý THỨC PHÒNG, CHỐNG CHIẾN LƯỢC “DIỄN BIẾN HÒA BÌNH” CHO SINH VIÊN HỌC TẬP MÔN GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG VÀ AN NINH

Nguyễn Thy Quỳnh Hoa

Trung tâm GDQP&AN - Đại học Huế

Email: ntqhoa@hueuni.edu.vn

Tóm tắt: *Đạy và học môn Giáo dục Quốc phòng và An ninh cho sinh viên các trường Đại học, Cao đẳng, Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh, Đại học Huế không chỉ đơn thuần là giúp SV biết các động tác kỹ năng quân sự, chiến đấu, mà quan trọng hơn đó chính là phải nâng cao nhận thức, nâng cao phẩm chất chính trị, nâng cao ý thức phòng, chống chiến lược “Diễn biến hoà bình” của các thế lực thù địch, ý thức trách nhiệm đối với nhiệm vụ quốc phòng, an ninh, bảo vệ Tổ quốc. Tham gia vào quá trình giáo dục cho sinh viên bao gồm nhiều lực lượng, nhiều bộ phận khác nhau. Mỗi đơn vị, mỗi bộ phận có vị trí, vai trò, chức năng, nhiệm vụ riêng nhưng có mối quan hệ chặt chẽ, tác động hỗ trợ lẫn nhau tạo thành một chỉnh thể thống nhất hướng tới mục đích chung là nâng cao chất lượng giáo dục theo mục tiêu, yêu cầu đào tạo hiện nay.*

Từ khóa: *Diễn biến hòa bình, vai trò, trách nhiệm, ý thức, SV, giáo dục quốc phòng và an ninh...*

Nhận bài: 24/8/2023; **Phản biện:** 26/8/2023; **Duyệt đăng:** 28/8/2023

1. Đặt vấn đề

“Diễn biến hòa bình” (DBHB) là một chiến lược cơ bản nằm trong chiến lược toàn cầu phản cách mạng của chủ nghĩa đế quốc và các thế lực thù địch phản động nhằm mục tiêu là xóa bỏ các nước xã hội chủ nghĩa. “DBHB” vừa là âm mưu thủ đoạn, vừa là hành động có thật đang tồn tại hiện hữu, là nguy cơ đe dọa độc lập chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ của dân tộc ta, đe dọa đến sự tồn vong của Đảng, của chế độ xã hội chủ nghĩa, sự mất còn của thành quả cách mạng mà nhân dân ta dưới sự lãnh đạo của Đảng đã đổi bằng biết bao mồ hôi và cả máu xương trải qua mấy chục năm gian khổ, vất vả mới giành được. “DBHB” đã được các Nghị quyết từ Đại hội VIII đến Đại hội XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam tiếp tục khẳng định là một trong bốn nguy cơ đe dọa đến sự tồn vong của chế độ xã hội chủ nghĩa ở nước ta. Đối tượng mà kẻ thù hướng đến trong việc thực hiện “DBHB” bao gồm nhiều đối tượng, mà một trong những đối tượng quan trọng được chúng tập trung là thế hệ trẻ nói chung, trong đó đối tượng sinh viên (SV) là đối tượng đặc biệt mà chúng tập trung hướng đến. Vì vậy, việc đẩy mạnh công tác phòng, chống “DBHB” trong SV là một nhiệm vụ hết sức quan trọng và cấp thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Chiến lược “Diễn biến hòa bình” và giáo dục ý thức phòng, chống chiến lược “Diễn biến hòa bình” cho sinh viên

“Diễn biến hoà bình” còn có những tên gọi khác nhau như “Chuyển hoá hoà bình” (Peaceful change), “Biến đổi hoà bình” (Peaceful transformation), “Cạnh tranh hoà bình” (Peace competition), “Chiến thắng không cần chiến tranh”, “Cuộc đại chiến thế giới không có khói súng”...

Theo từ điển bách khoa quân sự Việt Nam: “Diễn biến hoà bình” là chiến lược cơ bản nhằm lật đổ chế độ chính trị của các nước tiến bộ, trước hết là các nước XHCN từ *bên trong* bằng biện pháp *phi quân sự* do chủ nghĩa đế quốc và các thế lực phản động tiến hành.” [2, tr.303].

Theo Từ điển GD học, thuật ngữ GD được giải nghĩa là: *GD là hoạt động hướng tới con người thông qua một hệ thống các biện pháp tác động nhằm truyền thụ những tri thức và kinh nghiệm, rèn luyện kỹ năng và lối sống, bồi dưỡng tư tưởng và đạo đức cần thiết cho đối tượng, giúp hình thành và phát triển năng lực, phẩm chất, nhân cách phù hợp với mục đích, mục tiêu chuẩn bị cho đối tượng tham gia lao động sản xuất và đời sống xã hội.* [7, tr106].

Từ cơ sở cách tiếp cận trên và thực tiễn tình hình, có thể quan niệm:

GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB” cho SV là tổng thể chủ trương, biện pháp về tư tưởng, tổ chức và chính sách của cấp ủy, tổ chức đảng, các phòng chức năng, khoa chuyên môn, các lực lượng tác động nhằm khắc phục những ảnh hưởng tiêu cực từ “DBHB”, nâng cao nhận thức, củng cố niềm tin và tăng cường ý chí quyết tâm, thúc đẩy hành động đấu tranh phòng, chống “DBHB” của SV học môn GD quốc phòng và an ninh, góp phần làm thất bại âm mưu, thủ đoạn “DBHB” của các thế lực thù địch.

Là một bộ phận của quá trình Giáo dục Quốc phòng và An ninh (GDQP&AN), giáo dục (GD) ý thức phòng, chống “DBHB” cho SV diễn ra trong quá trình tổng thể của các hoạt động dạy học, GD với những tác động sự phạm cụ thể của các lực lượng GD. Do vậy, các lực lượng GD có vai trò quan trọng trong quá trình làm chuyển

hoá những giá trị, chuẩn mực chính trị đạo đức - xã hội thành nhu cầu, động cơ bên trong của SV.

2.2. Vai trò, trách nhiệm của các lực lượng trong công tác giáo dục ý thức phòng, chống chiến lược “Diễn biến hòa bình” cho SV học tập môn học giáo dục quốc phòng và an ninh

2.2.1. Phát huy vai trò các tổ chức Đảng

Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của tổ chức đảng các cấp đối với quá trình GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB” cho SV, sự lãnh đạo chỉ đạo sâu sát, chặt chẽ của tổ chức đảng các cấp trong trung tâm là nhân tố hàng đầu, quyết định đến chất lượng, hiệu quả toàn diện của quá trình giáo dục và đào tạo (GD&ĐT).

Đảng ủy các trường đại học, cao đẳng, trung tâm GDQP&AN cần quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo việc bổ sung hoàn thiện mục tiêu, yêu cầu đào tạo cho phù hợp với thực tiễn; kịp thời, bổ sung, hoàn thiện chương trình, nội dung đào tạo; đồng thời, có biện pháp cụ thể huy động sức mạnh tổng hợp của các lực lượng hướng vào nâng cao chất lượng GD&ĐT nói chung, GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB” cho SV nói riêng. Coi trọng công tác bồi dưỡng nâng cao trình độ năng lực và phẩm chất cho đội ngũ giảng viên, cán bộ quản lý SV, lực lượng phục vụ đảm bảo để họ có đủ điều kiện và năng lực hoàn thành tốt nhiệm vụ chức trách, góp phần thiết thực nâng cao chất lượng quá trình GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB” cho SV.

Chi bộ phòng, khoa, đơn vị quản lý cần nắm vững và quán triệt sâu sắc mục tiêu, yêu cầu đào tạo của khoá học. Nắm chắc tình hình tư tưởng, những biến động về chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống của từng SV trong đơn vị, đề ra biện pháp lãnh đạo sát đúng. Tăng cường công tác kiểm tra, chỉ đạo đơn vị thực hiện nghiêm nghị quyết; kịp thời uốn nắn, rút kinh nghiệm và có biện pháp bổ sung khi cần thiết. Phòng ngừa, ngăn chặn những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ. Nêu cao vai trò tiên phong gương mẫu về chính trị, tư tưởng, đạo đức lối sống, tự phê bình và phê bình của các cấp uỷ viên để cảm hoá, thuyết phục SV trong tự GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB”.

2.2.2. Phát huy vai trò của giảng viên

Đây là lực lượng trực tiếp tiến hành các hoạt động GD trong Trung tâm GDQP&AN - nhân tố quyết định trực tiếp đến chất lượng GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB” cho SV. Giảng viên phải tích cực học tập, bồi dưỡng để thực sự có phẩm chất đạo đức tốt; có kiến thức rộng, đam mê công việc dạy học, yêu mến SV, luôn chủ động, tích cực nâng cao nghiệp vụ; có thể chất mạnh khoẻ; đối với công tác GD thì tận tâm, nhiệt tình, phải luôn luôn mẫu mực về mặt nhân cách để SV noi theo. Đồng thời, linh hoạt chủ động trong đổi mới phương pháp, hình thức GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB” cho SV và phối hợp chặt chẽ các lực lượng GD trong trung tâm phát huy sức mạnh tổng hợp.

2.2.3. Đội ngũ cán bộ quản lý SV

Đây là những “người thầy thứ hai” trực tiếp tham gia vào quá trình GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB”.

Đây là lực lượng có vai trò quan trọng, hàng ngày tiếp xúc, quản lý GD, rèn luyện SV trong suốt thời gian đào tạo. Vì vậy, cần phát huy ở mức cao nhất cả về tinh thần trách nhiệm và năng lực tổ chức thực hiện GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB” của SV.

Thực hiện phương châm nhẹ nhàng, mềm dẻo, linh hoạt, nhưng kiên quyết, vừa mang tính bắt buộc, vừa kết hợp GD, thuyết phục động viên tính tự giác. Duy trì nghiêm việc thực hiện chế độ trong ngày theo đúng quy định như: thể dục sáng, kiểm tra nội vụ, vệ sinh, nề nếp học tập ở thao trường và giảng đường, ý thức chấp hành các quy định rèn luyện tại Trung tâm như: không hút thuốc lá, không uống rượu bia, không đánh bài dưới bất kỳ hình thức nào... chính làm tốt công tác quản lý rèn luyện cũng là cơ sở rất quan trọng để rèn luyện nhân cách cho SV.

Để tăng tính hiệu quả trong GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB” cho SV, đội ngũ cán bộ quản lý cần nắm chắc mục tiêu, yêu cầu đào tạo, quán triệt sâu sắc cho học viên mục tiêu phải đạt được trong khoá học thông qua việc cụ thể hóa thành các nội dung, chỉ tiêu, biện pháp trong hoạt động hàng tuần, hàng tháng; trong mỗi phong trào thi đua. Phải quản lý chặt chẽ và tạo điều kiện thuận lợi cho quá trình tiếp thu kiến thức, chuyển hóa kiến thức thành niềm tin, rèn luyện thói quen hành vi chính trị, đạo đức tốt đẹp phù hợp với mục tiêu yêu, cầu đào tạo của SV.

2.2.4. Phòng đào tạo, quản lý SV

Phòng đào tạo cơ quan cần làm tốt chức năng tham mưu cho lãnh đạo, chỉ huy về công tác GD&ĐT. Phối hợp với các tổ chức liên quan và các khoa giảng viên đầu tư nghiên cứu, khảo sát thực tế để bổ sung, hoàn thiện mô hình, mục tiêu đào tạo, cấp phân đội cho phù hợp thực tiễn thực hiện nhiệm vụ, chức trách. Xây dựng nội dung, chương trình đào tạo theo hướng đổi mới về nội dung, hình thức, phương pháp dạy học, GD, tăng cường các hình thức dạy học thực hành, kiên quyết khắc phục sự trùng lặp của các môn học, nhằm tạo ra sự chuyển biến về chất trong công tác GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB” cho SV. Trên cơ sở kế hoạch đào tạo đã được phê duyệt tiến hành phổ biến và tổ chức hiệp đồng chặt chẽ với các lực lượng liên quan đảm bảo quá trình đào tạo của Trung tâm vận hành nhịp nhàng thống nhất.

2.2.5. Tổ chức Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh

SV ở Trung tâm GDQP&AN hầu hết đều là đoàn viên thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, hoặc trong lứa tuổi tham gia sinh hoạt đoàn. Do vậy, tổ chức Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh có trách nhiệm và vai trò rất to lớn trong bồi dưỡng, rèn luyện phẩm chất chính trị cho SV. Để phát huy vai trò này, các tổ chức đoàn cần xây dựng chương trình hoạt động thích hợp, tổ chức các hoạt động linh hoạt phong phú, đa dạng phù hợp với đặc điểm tâm lý của tuổi trẻ như: thi tìm hiểu, diễn đàn thanh niên, sinh hoạt chính trị, sinh hoạt truyền thống, văn hoá văn nghệ, thể dục thể thao,... để thu hút đông đảo đoàn

viên, SV tham gia. Thông qua các hoạt động này mà tiến hành GD, bồi dưỡng cho học viên, đoàn viên về mục tiêu, lý tưởng cách mạng, truyền thống của quân đội, Nhà trường...; rèn luyện bản lĩnh chính trị, hành vi đạo đức, lối sống, tính kiên quyết trong đấu tranh chống những quan điểm, hành vi sai trái, phòng ngừa tệ nạn xã hội. Từ đó, xây dựng ý thức trách nhiệm cao trong học tập, rèn luyện và tu dưỡng phẩm chất chính trị của đoàn viên, SV.

Ngoài ra còn chú trọng tập trung xây dựng lực lượng nòng cốt trong SV, những SV có bản lĩnh chính trị vững vàng, năng động, tích cực, khách quan, gắn gũi với quần chúng, để thực sự là lực lượng nòng cốt trong phong trào SV và trong tuyên truyền vận động SV nâng cao cảnh giác đấu tranh phòng chống “DBHB” và qua đó giúp lãnh đạo nắm chắc đối tượng, âm mưu và biện pháp “DBHB” của kẻ thù để kịp thời đề ra những biện pháp phòng chống có hiệu quả nhất.

Các lực lượng khác, tùy theo chức trách, nhiệm vụ mà chủ động xây dựng kế hoạch, đảm bảo cho quá trình GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB” đạt chất lượng, hiệu quả cao. Mọi công tác, mọi hoạt động đảm bảo phải hướng đến mục đích phục vụ tốt nhất cho việc nâng cao chất lượng quá trình GD&ĐT của trung tâm nói chung, quá trình GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB” cho SV nói riêng.

3. Kết luận

Phát huy sức mạnh của các lực lượng GD là nhằm phát huy vai trò, trách nhiệm của các lực lượng, tạo ra sức mạnh tổng hợp trong GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB” cho SV. Đây là một biện pháp cơ bản và quan trọng, trực tiếp tác động việc GD ý thức phòng, chống chiến lược “DBHB” cho SV đang theo học tại các Trung tâm GDQP&AN. Trung tâm phải bồi dưỡng đội ngũ giảng viên đạt chuẩn, phải có kế hoạch tạo nguồn bổ sung giảng viên trẻ thay thế cho lớp giảng viên đến độ tuổi nghỉ hưu, bảo đảm chất lượng và số lượng trong

những năm tới. Đồng thời, cần có quy hoạch dài hạn nhằm nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên mà nòng cốt là những giảng viên giảng dạy các nội dung lý luận chính trị có năng lực công tác tốt nắm vững về tri thức chính trị, phương pháp tác phong sư phạm tốt, thực sự mẫu mực về phẩm chất đạo đức lối sống.

Trung tâm GDQP&AN cũng cần có những cơ chế, chính sách phù hợp để động viên, khuyến khích các lực lượng phát huy hết tinh thần trách nhiệm cống hiến cho sự nghiệp GD&ĐT nói chung và GD ý thức phòng, chống “DBHB” nói riêng, góp phần vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình hiện nay. □

Tài liệu tham khảo

- [1]. Bộ GD và Đào tạo (2008), Giáo trình *Giáo dục Quốc phòng và An ninh dùng cho sinh viên cao đẳng, đại học* (tập 1), NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [2]. Bộ quốc phòng (2004), *Trung tâm từ điển Bách khoa quân sự, Từ điển Bách khoa quân sự Việt Nam*, NXB Quân đội Nhân dân, Hà Nội.
- [3]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [4]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [5]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [6]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số 05/2020/TT-BGDĐT ngày 18 tháng 3 năm 2020 của Bộ trưởng Bộ GD&ĐT Ban hành Chương trình Giáo dục Quốc phòng và An ninh*.
- [7]. *Từ điển Giáo dục học* (2013), NXB Từ điển Bách khoa, Hà Nội.
- [8]. Nguyễn Bá Dương (2018 chủ biên), *Phòng, chống “Diễn biến hòa bình” trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc* (6 tập), NXB Quân đội nhân dân, Hà Nội.

PROMOTING THE ROLES AND RESPONSIBILITIES OF THE FORCES IN EDUCATING THE AWARENESS OF PREVENTION AND COMBATING THE “PEACEFUL EVOLUTION” STRATEGY FOR THE STUDENTS STUDYING THE NATIONAL DEFENSE AND SECURITY EDUCATION

Nguyen Thi Quynh Hoa

Centre for National Defense and Security Education, Hue University

Email: ntqhoa@hueuni.edu.vn

Abstract: Teaching the national defense and security education for the students at the universities and colleges, the Center for National Defense and Security Education, Hue University focuses not simply about the military and combat skills, but more importantly raises the awareness, improving political quality, raising the awareness about the “Peaceful Evolution” strategy from the hostile forces, and a sense of responsibility towards the national defense and security. Participating in the educational process for the students includes many forces and many different departments. Each unit and each department has its own position, role, function, and mission but has a close relationship and mutual support to form an unified entity towards the common objective of improving the quality of education according to the current training goals and requirements.

Keywords: Peaceful evolution, roles, responsibilities, awareness, students, defense and security education.